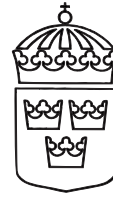

Regeringens skrivelse

2008/09:196

Redogörelse för verksamheten inom Europarådets
ministerkommitté m.m. under år 2008

Skr.
2008/09:196

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 28 maj 2009

Fredrik Reinfeldt

Sten Tolgfors
(Utrikesdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté m.m. under år 2008.

Innehållsförteckning

1	Målsättning för det svenska ordförandeskapets i ministerkommittén	4
2	Tydligare politisk dimension	5
2.1	Samarbete med parlamentariska församlingen och kongressen	6
3	Konflikten mellan Ryssland och Georgien	6
4	Huvudfrågorna under ordförandeskapet	7
4.1	Mänskliga rättigheter	7
4.1.1	Reformer av domstolen	7
4.1.2	Systematiskt arbete med mänskliga rättigheter	8
4.1.3	Barns rättigheter	9
4.1.4	Rättigheter för personer med funktionsnedsättning	9
4.1.5	Våld mot kvinnor	9
4.1.6	Jämställdhet	9
4.1.7	HBT-frågor	10
4.1.8	Bättre samordning	10
4.2	Ett utökat samarbete om demokratifrågor	11
4.2.1	Handlingars offentlighet	11
4.3	Strategi för rättsstatssamarbetet	11
4.4	Övriga frågor: Interkulturell dialog	12
5	Relationer till andra länder och internationella organisationer	12
5.1	Vitryssland	12
5.2	Kosovo	12
5.3	Europarådet och EU	13
5.4	OSSE	13
5.5	FN	13
6	Organisation och budget	14
6.1	Val av ny generalsekreterare	14
6.2	Budgeten	14
	Bilaga: Förteckning över medlems- och kandidatländer samt observatörländer	15
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 28 maj 2009	16

1 Målsättning för det svenska ordförandeskapet i ministerkommittén

Verksamheten i Europarådets ministerkommitté under år 2008 sammanfaller i stort med förberedelserna och genomförandet av det svenska ordförandeskapet i Europarådets ministerkommitté mellan den 7 maj och den 27 november 2008. För en mera detaljerad redogörelse för verksamheten i olika organ inom ministerkommittén hänvisas till motsvarande redogörelse år 2007 (skr. 2007/2008:81). Vidare hänvisas till det utförliga underlag som är bifogat årets redogörelse från Sveriges delegation vid Europarådets parlamentariska församling (redogörelse till riksdagen 2008/2009:ER1).

Den övergripande målsättningen för det svenska ordförandeskapet i Europarådets ministerkommitté var att arbeta för att förverkliga slutsatserna från Europarådets toppmöte i Warszawa år 2005, nämligen att verksamheten skulle kraftsamlas till Europarådets kärnområden – respekten för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer – samt att all övrig verksamhet skulle bidra till detta. Denna kraftsamling klargör samtidigt organisationens roll i det europeiska samarbetet.

Huvuduppgiften för ordförandeskapet var att leda ministerkommittén på politisk nivå samt den löpande verksamheten i Strasbourg. Den ständiga svenska representationen i Strasbourg spelade en central roll i arbetet. Härutöver ordnade Sverige, liksom andra ordförandeländer, ett antal särskilda konferenser för att ge extra impulser till arbetet. Dessa låg i linje med kraftsamlingen till Europarådets kärnområden.

Prioriteringar i ordförandeskapsprogrammet innebar i första hand insatser för att konsolidera Europarådets system för skydd av de mänskliga rättigheterna. Inom ramen för detta verkade Sverige för att stärka medlemsländernas styrning av verksamheten genom bättre koppling mellan policy, programmering/budgetering, genomförande och utvärdering. Som ordförande i ministerkommittén vidtog Sverige även åtgärder i syfte att förbättra den interna samordningen mellan Europarådets institutioner och för att samtidigt fördjupa samarbetet med EU, Organisationen för Säkerhet och Samarbete i Europa (OSSE) och FN, inte minst därför att Europarådets kärnområden står högt på agendan i andra internationella organisationer, och det är angeläget att de drar åt samma håll.

Den senare hälften av ordförandeskapet kom sedan att helt domineras av uppföljningen av konflikten mellan Ryssland och Georgien, och uppgiften att värna om de värderingar som Europarådet står för, samt av parternas skyldigheter och åtaganden.

2 Tydligare politisk dimension

En av det svenska ordförandeskapets ambitioner var att åstadkomma en starkare politisk närvaro vid Europarådets ministermöte den 7 maj, då Sverige övertog ordförandeskapet. Tillsammans med det avgående slovakiska ordförandeskapet beslöt Sverige därför att ändra på formatet för mötet. Kärnan i mötet kom att utgöras av en informell lunchdiskussion med deltagande enbart av närvarande ministrar om en aktuell politisk fråga, i detta fall situationen i sydöstra Europa och i synnerhet Kosovo. Den formella delen av mötet koncentrerades kraftigt, och kom att omfatta beslut om en konsolidering av systemet för mänskliga rättigheter, ett stärkande av demokratiarbetet på nationell nivå samt en strategi för det framtida rättsstatssamarbetet. Därutöver antog ministermötet en deklaration med uppmaning till Ryssland att ratificera ändringsprotokoll nr 14 till Europakonventionen. Genom detta, och genom ordförandeskapens uppmaning till kollegorna i medlemsstaterna, blev också deltagandet på ministernivå större än på mycket länge.

Under det pågående ordförandeskapet togs flera politiska initiativ. Utrikesministern skrev, i sin egenskap av ordförande i ministerkommittén, ett brev till den nye ryske presidenten Medvedev med en önskan att denne, mot bakgrund av sitt uttalade intresse för rättsstatsfrågor, skulle utnyttja sitt inflytande för att få igenom en rysk ratifikation av protokoll 14. Vidare inledde han processen med att välja ny generalsekreterare, genom att uppmana sina kollegor i medlemsstaterna att presentera kandidater som uppfyllde de krav som ministerkommittén tidigare hade beslutat om. Flera uttalanden i ordförandeskapets namn gjordes om valen i Georgien, Azerbajdzjan, Makedonien samt Vitryssland. Utrikesministern välkomnade även den turkiska konstitutionsdomstolens beslut att inte förbjuda och upplösa APK-partiet och inte ålägga dess politiska företrädare förbud att arbeta politiskt.

Svenska statsråd deltog aktivt i de fyra huvudkonferenser som genomfördes av det svenska ordförandeskapet och som alla var inriktade på Europarådets kärnfrågor. Statsrådet Ask inledde ett kollokvium om en effektivare tillämpning av Europakonventionen på nationell nivå. Statsrådet Sabuni ledde arbetet med en konferens om systematiskt arbete med mänskliga rättigheter. Hon deltog också i Kiev-konferensen om ett stärkande av ungdomssamarbetet, där man också antogs en långsiktig handlingsplan "Agenda 2020", samt i ministermötet om våld mot kvinnor. Statsrådet Hägglund ledde arbetet med en konferens om en ny strategi för barns rättigheter i vilken även statsrådet Ask spelade en viktig roll. Statsrådet Larsson ledde en konferens om funktionshindrades rättigheter. Statsrådet Billström deltog även i ett ministermöte om migration och integration, och statsrådet Littorin var inledningstalare vid en konferens om rättsstaten i Södra Kaukasus.

2.1 Samarbete med parlamentariska församlingen och kongressen

Samarbete och dialog med den parlamentariska församlingen utgjorde en viktig uppgift för ordförandeskapet. Statsministerns framträdde i församlingens oktobersession och pekade på Europarådets ledande roll i Europasamarbetet för att upprätthålla respekten för mänskliga rättigheter. Det var därför angeläget med en tydlig respons från ministerkommittén om konflikten mellan Ryssland och Georgien. Därutöver uppmanade han Ryssland att ratificera protokoll 14, och därmed möjliggöra nödvändiga reformer av Europadomstolen. Utrikesministern och kabinettssekreteraren presenterade rapporter över ministerkommitténs verksamhet vid församlingens juni- respektive oktobersessioner. Även här skedde en ändring av formatet så att församlingsledamöterna fick möjlighet till debatt och till att ställa spontana muntliga frågor. Denna nya form för dialog mellan ministerkommittén och den parlamentariska församlingen vitaliserade debatten och torde bli normgivande för kommande ordförandeskap. Statsrådet Sabuni framträdde också i församlingens debatt om det europeiska ungdomssamarbetet.

Samarbete och dialog om europeisk lokal- och regionalpolitik inom ramen för lokalkongressen kom att spela en betydelsefull roll i olika frågor under det svenska ordförandeskapet. Statsrådet Odell inledde lokalkongressens majsession och framhöll då vikten av att lokala- och regionala aspekter i genomförandet av Europarådets mandat bör ges ökad tyngd och att samordningen mellan ministerkommittén, parlamentarikerförsamlingen och lokalkongressen bör stärkas.

3 Konflikten mellan Ryssland och Georgien

Ordförandeskapets senare del kom helt att domineras av behandlingen av konflikten mellan Ryssland och Georgien och det svenska ordförandeskapet ledde aktivt Europarådets hantering av konflikten. Syftet var även att samla och i viss mån samordna Europarådets institutioner för att dessa skulle agera koordinerat i en konflikt mellan två medlemsländer som saknar motstycke i Europarådets historia. Konflikten mellan Ryssland och Georgien är en fråga som fortsatt engagerar Europarådets institutioner och kommer att så förbli under lång tid på basis av de principer och program som utarbetades under det svenska ordförandeskapet. Själva händelseförloppet har noggrant beskrivits i riksdagens uppföljning och utvärdering av Sveriges ordförandeskap i ministerkommittén.

Utrikesministern besökte, i sin egenskap av ordförande i ministerkommittén, Georgien tillsammans med generalsekreteraren i ett tidigt skede av konflikten. Ett besök i Moskva gick inte att få till stånd. Ordförandeskapet konstaterade snart att Rysslands militära agerande och dess konsekvenser innebar brott mot Europarådets stadga, Europarådskonventioner samt de långtgående åtaganden landet gjort som medlem i Europarådet. Det fanns också uppgifter som allvarligt

ifrågasatte om Georgiens metoder för att utöva kontroll över sitt territorium var förenliga med dess skyldigheter, men detta kunde inte rättfärdiga det ryska agerandet. Kommissarien för mänskliga rättigheter besökte tidigt konfliktområdena och föreslog ett sexpunktsprogram som bland annat omfattade flyktingåtervändande och fångutväxling. Sekretariatet har planerat och genomfört insatser för mänskliga rättigheter och utbildning av EU:s övervakare. Ett antal mål med grund i konflikten har anhängiggjorts vid Europadomstolen, både mellanstatliga mål som initierats av Georgien, och ett mycket stort antal individuella klagomål. Ordförandeskapet sammankallade ett informellt extra ministermöte i New York anslutning till FN:s generalförsamling. Slutsatserna från mötet pekade på behovet av en handlingsplan med tre element: humanitära åtgärder enligt förslag från kommissarien för mänskliga rättigheter, övervakning av hur länderna lever upp till sina åtaganden, samt utökad samarbete inom Europarådets kärnområden mellan Europarådet och de berörda länderna. På grundval av slutsatserna fick generalsekreteraren i uppdrag att utarbeta beslutsunderlag avseende insatser för mänskliga rättigheter, övervakning och långsiktigt biståndssamarbete med båda parter.

Frågan stod också högt på den parlamentariska församlingens agenda, och församlingen antog i oktober en resolution som begärde att ministerkommittén skulle utarbeta en handlingsplan. Den omfattande handlingsplan som därefter utarbetades under det svenska ordförandeskapet erhöll ett mycket brett stöd av ministerkommittén, men flera länder motsatte sig en omröstning om den. Handlingsplanen har därför inte antagits formellt, men till följd av senare beslut håller den ändå på att genomföras i väsentliga delar. Det underlag som tidigare utarbetats på grundval av slutsatserna i New York har följts upp under det spanska ordförandeskapet, inklusive beslut om regelbunden rapportering om mänskliga rättigheter från konfliktområdena och rapporter från övervakningsmekanismernas slutsatser om förhållande i Ryssland och Georgien.

4 Huvudfrågorna under ordförandeskapet

4.1 Mänskliga rättigheter

4.1.1 Reformen av domstolen

Ett effektivt system i Europarådet för att säkerställa respekten för mänskliga rättigheter, tillämpningen av Europakonventionen liksom Europadomstolens centrala roll var ett genomgående tema under det svenska ordförandeskapet. Den avgörande frågan var om Ryssland, som sista land, skulle ratificera protokoll 14, vilket skulle möjliggöra en väsentlig effektivisering av domstolens arbete och öka möjligheterna att bemästra de mycket stora ärendebalanserna. Protokollet ger också möjlighet för EU att ansluta sig till Europakonventionen, vilket EU ska

göra enligt en klausul i Lissabonfördraget. Det svenska ordförandeskapet utnyttjade alla möjligheter att ta upp frågan om ratifikationen med det ryska myndigheterna, bl.a. genom utrikesministerns brev till Rysslands president Medvedev om en ratificering av protokoll 14. I avvaktan på en lösning, organiserade Sverige ett kollokvium i Stockholm som behandlade nationella åtgärder som i förlängningen förutsågs kunna bidra till att minska domstolens arbetsbörda. Dess slutsatser om en effektivare tillämpning på nationell nivå av Europakonventionen utgjorde en solid grund för beslut som fattades av ministerkommittén under hösten 2008. Som en följd av den uteblivna ryska ratificeringen tog Sverige också initiativ till en process som syftade till att finna en lösning som innebär att de för domstolens funktion mest centrala bestämmelserna i protokoll 14 kan tillämpas, mot de länder som medger det, i avvaktan på att protokollet i dess helhet träder i kraft. Dessa bestämmelser ger befogenhet till ensamdomare och tredomarkommittéer att avgöra enklare mål där det idag krävs tre respektive sju domare. Olika förslag i denna folkrättsligt komplicerade, men för domstolens framtid mycket viktiga, fråga, bereddes under hösten 2008/vintern 2009 bl.a. i den europeiska rättschefs-kretsen. Vid Europarådets ministerråd i Madrid i maj 2009 fattade man beslut om två alternativa lösningar, som ger en valmöjlighet för staterna och därmed främjar en så stor anslutning som möjligt. Den ena är en överenskommelse, som gäller såvida inte något land framför invändningar senast 31 maj, att provisoriskt tillämpa dessa bestämmelser mot de länder som meddelat att de medger det. Den andra är ett ändringsprotokoll nummer 14bis, med samma bestämmelser, som kan träda i kraft när minst tre länder ratificerat det.

4.1.2 Systematiskt arbete med mänskliga rättigheter

Ett annat viktigt område för MR-arbetet är de omfattade insatserna för att medlemsländerna och andra länder på nationell och lokal nivå ska arbeta systematiskt med de mänskliga rättigheterna, till exempel genom att utarbeta och anta handlingsplaner på området. Det viktigaste mötet om detta var konferensen "Rights Work!" som hölls i Stockholm i november 2008 och som även samlade representanter för FN och EU och sammanlagt ca 60 länder inom och utanför Europarådet. Konferensen kompletterades med seminarier i Stockholm och Strasbourg med deltagande av lokalkongressen och enskilda organisationer. Ett särskilt tema i detta sammanhang var utbildning i mänskliga rättigheter. Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter har nyligen antagit en rekommendation om systematiskt arbete för mänskliga rättigheter. Europarådets Kongress för lokala och regionala organ har utsett en särskild rapportör om lokala och regionala myndigheters ansvar för de mänskliga rättigheterna. Detta har skapat en god grund för Europarådets policy att stärka medlemsländernas ansvar för att integrera mänskliga rättigheter på nationell och regional nivå. Ämnet är nära kopplat till medlemsländernas ansvar att förebygga kränkningar av Europakonventionen och tillämpa Europadomstolens domar.

4.1.3 Barns rättigheter

Det svenska ordförandeskapet initierade arbetet med att ta fram en strategi för Europarådets arbete om barns rättigheter under de kommande tre åren. Strategin diskuterades under en konferens i september i Stockholm. Konferensen öppnades av HM Drottningen. Statsrådet Hägglund och statsrådet Ask anförde att strategin bör inriktas på arbetet för att hindra våld mot barn, åstadkomma barnvänliga rättsprocesser och barns deltagande i samhället. Barnrättsstrategin definierar Europarådets roll i det europeiska samarbetet men också rådets regionala ansvar i förhållande till FN.

4.1.4 Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

På initiativ av det svenska ordförandeskapet genomförde Europarådet också, i nära samarbete med Nordiska ministerrådet i oktober i Strasbourg en konferens om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Temat var FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt Europarådets tioårsprogram för handikappolitiken. Frågan följs närmast upp av det spanska ordförandeskapet i ministerkommittén.

4.1.5 Våld mot kvinnor

Våld mot kvinnor var temat för en ministerkonferens i juni 2008 vid vilken enighet uppnåddes om utarbetande av en konvention i ämnet. Statsrådet Sabuni pekade i sitt inledningstal på att tiden nu var mogen att ta steget mot ett internationellt rättsligt instrument för att skydda kvinnor mot våld. Under det svenska ordförandeskapet fortsatte aktivt beredningen av ett mandat för konventionen som innehöll flera komplexa frågeställningar, framför allt avseende konventionens omfattning. Till följd av medlemsländernas meningsskiljaktigheter om konventionens inriktning enades ministerkommittén om att den nyligen tillsatta expertgruppen i ett första steg ska utarbeta ett brett underlag, en s k interimrapport, som möjliggör ett beslut i ministerkommittén om en mer precis inriktning av konventionen. Rapporten förväntas föreläggas ministerkommittén i juni 2009.

4.1.6 Jämställdhet

Den tematiska debatten om jämställdhet visade på behov av en intensifiering av den policy för jämställdhetsintegrering som toppmötet enats om. I Europarådets organisation är detta särskilt tydligt avseende underrepresentationen av kvinnor på högre tjänster men även avseende medlemsländernas nominering av kandidater till expertkommittéer. En sammanhängande policy saknas på

jämställdhetsområdet. Generalsekreteraren gavs därför i uppdrag att utarbeta en årlig rapport om jämställdhetsarbetet från och med 2009.

Europarådets konvention om människohandel trädde i kraft under året, i förhållande till det tjugotal medlemsstater som ratificerat den, och beslut fattades om att inleda arbetet i övervakningskommittén för konventionen om människohandel (Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings, GRETA).

4.1.7 HBT-frågor

HBT-frågor har prioriterats av Sverige genom flera åtgärder. I första hand genom beslutet i ministerkommittén om ett mandat till en expertgrupp för utarbetande av en rekommendation för nationella åtgärder mot diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet. Gruppen har tidigt under våren 2009 inlett sitt arbete varvid den före svenske ombudsmannen mot diskriminering p.g.a. sexuell läggning har valts till ordförande.

4.1.8 Bättre samordning

I linje med det svenska ordförandeskapets prioritering att generellt stärka den interna samordningen i Europarådet, vidtogs flera åtgärder som uppskattades av medlemsländerna. Ordförandeskapet i ministerkommittén avser bara de centrala organen och inte, till skillnad från många andra internationella organisationer, alla underlydande kommittéer. En stor del av den löpande samordningen i Strasbourg sker genom sju sektoriella s.k. rapportörsgrupper med en vald ordförande från andra medlemsstater. För att stärka samordningen ordnade det svenska ordförandeskapet två planeringsmöten mellan dessa, ett tidigt efter ministermötet i maj, och ett inför överlämnandemötet i november. Syftet var dels att få en bättre överblick av prioriteringar i de olika grupperna och skapa transparens, dels att få ett effektivt genomslag för ordförandeskapets program. Motsvarande samordning har inte skett tidigare.

Mera specifikt på de områden som berörde medborgarnas rättigheter ordnade det svenska ordförandeskapet horisontella tematiska debatter inom fyra områden: jämställdhet, ungdomssamarbetet, barns rättigheter samt människohandel. Dessa tematiska debatter utgjorde en nyhet i ministerkommitténs arbete och de ledde till att ett antal beslut om uppföljning fattades. Debatterna bidrog till en bättre samordning inom sekretariatet och mellan Europarådets institutioner.

Ett annat initiativ var ett särskilt möte mellan ordförandena i Europarådets tjugotal olika övervakningsorgan, i syfte att förbättra samverkan mellan dem. I mötet deltog bl.a. de konventionsbundna organen, såsom tortyrkommittén, CPT, kommissionen för rasism och intolerans (ECRI) samt kommissarien för mänskliga rättigheter. Syftet med mötet var få en bättre bild av organens verksamhet, även avseende resurser, samt att etablera kontakter, öka informationsutbytet och stärka samarbetet. Mötet hade förberetts genom en policydiskussion i ställföreträdarkommittén. Det beslutades senare att en särskild

tematisk diskussion skulle hållas också om övervakningsorganens verksamhet med beaktande av deras oberoende ställning.

4.2 Ett utökat samarbete om demokratifrågor

Ett utökat samarbete i Europarådet om demokratifrågor har varit en svensk prioritet allt sedan Warszawa-toppmötets slutsatser antogs. Efter trevande försök med fora i Moskva och Warszawa lade 2007 års demokratiforum i Stockholm/Sigtuna grunden för den fortsatta processen. Under det svenska ordförandeskapet i ministerkommittén följdes den upp i Madrid med ett forum om e-demokrati. Sverige hade en framträdande roll i konferensen under ledning av statssekreteraren i Integrations- och jämställdhetsdepartementet. Näst i tur står Ukraina som värd för ett demokratiforum inriktat på valfrågor, som planeras till oktober i Kiev. Det fördjupade demokratisamarbetet i Europarådet är en ny dimension i verksamheten, liksom ett nydanande internt fyrpartssamarbete (quadriolog) mellan ministerkommittén, parlamentariska församlingen, lokal- och regionalkongressen samt enskilda organisationer.

4.2.1 Handlingars offentlighet

Vid det möte som avslutade det svenska ordförandeskapet beslutade ministerkommittén också om en konvention om tillgång till offentliga handlingar i medlemsstaterna. Redan i juni 2008 hade ministerkommittén beslutat att ministerkommitténs egna dokument ska vara offentliga, såvida inte kommittén fattar beslut om annat. Tidigare var principen att handlingar normalt inte blev offentliga förrän efter ett år.

4.3 Strategi för rättsstatssamarbetet

Inom ramen för det svenska ordförandeskapets prioritering av Europarådets kärnområden initierades ett arbete för en strategi avseende rättsstatssamarbetet. Syftet med strategin är att definiera Europarådets roll och samla olika aktörer inom Europarådet till ett gemensamt arbete både avseende policy och bistånd för att upprätthålla rättsstatens principer. Strategin pekar på Europarådets kompetens avseende normgivning, institutionsbyggande och utbildning. En rad aktörer i Europarådet spelar viktiga roller i detta sammanhang, såsom Venedigkommissionen och kommittéerna för samarbete mellan domare- och åklagare. Av särskild vikt är att samla rättsstatsbiståndet under ministerkommitténs strategiska ledning. Sedan ministerkommittén den 27 november hade antagit underlaget till strategin remissbehandlas denna nu i de mellanstatliga styrkommittéerna med tyngdpunkt på att stärka rättsstatsbiståndet. Den regionala rättsstatskonferensen i Tbilisi för Södra Kaukasus liksom Londonkonferensen om samarbete mellan Europadomstolen och andra

internationella domstolar genomfördes under det svenska ordförandeskapet som en del av satsningen på att utveckla samarbetet i rättsstatsfrågor.

4.4 Övriga frågor: Interkulturell dialog

Vid ministermötet i maj 2008 antogs en ”vitbok” om interkulturell dialog. Under förhandlingarna om vitboken verkade Sverige för att Europarådets arbete med inter-kulturell dialog skulle inriktas på de områden där Europarådet har ett mervärde i förhållande till alla andra organisationer som ägnar sig åt liknande frågor. Arbetet borde med andra ord koncentreras till Europarådets kärnfrågor mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. I november genomförde Europarådets nord-sydcenter i Lissabon en konferens med denna inriktning.

5 Relationer till andra länder och internationella organisationer

5.1 Vitryssland

Europarådets program för stöd till Vitrysslands demokratiska krafter i synnerhet till det civila samhället har fortgått under året och fått stöd under Sveriges ordförandeskap. Diskussionen fortsatte med vitryska myndigheter om öppnandet av ett informationscenter om Europarådet vid det statliga universitetet i Minsk. Sverige förespråkade i medlemsstatskretsen en kritisk men öppen dialog med Vitryssland i syfte att öka samverkan mellan landet och Europarådet. Under ordförandeskapet arrangerade Raoul Wallenberg-institutet på Utrikesdepartementets uppdrag ett seminarium i Minsk om mänskliga rättigheter.

5.2 Kosovo

Europarådets verksamhet i Kosovo har hämmats av motsättningarna mellan medlemsstaterna beträffande Kosovos självständighetsförklaring. Europarådets aktiviteter har hittills mest varit inriktade på projekt för skydd av kulturarvet. Sverige har verkat för ett utökat engagemang av Europarådet på dess kärnområde, nämligen avseende demokrati- och rättsstatsinsatser. Efter utplacering av EU:s polis-, tull- och rättsstatsmission i Kosovo (EULEX) har förutsättningarna för detta förbättrats markant, och i första hand för att utveckla rättsväsendet avseende lagstiftning och utbildning av jurister.

5.3 Europarådet och EU

Huvuduppgiften under året har varit att genomföra det Memorandum of Understanding som överenskoms 2007, samt det särskilda samarbetsavtalet mellan Europarådet och EU:s byrå för grundläggande rättigheter i Wien. Det konkreta samarbetet mellan Europarådet och främst EU-kommissionen inom ramen för gemensamma biståndsprogram har fortsatt att utvecklas, inte minst avseende rättsstatssamarbete med de länder som omfattas av EU:s grannskapssamarbete. För EU är samarbetet med Europarådet av vikt främst med hänsyn till den kompetens och expertis som organisationen besitter. Under Sveriges ordförandeskap i ministerkommittén hölls ett fyrpartsmöte mellan den svenska ordförandeskapet, generalsekreteraren, det franska EU-ordförandeskapet samt EU-kommissionen. Mötet bekräftade vikten av ett nära samarbete för att möta konflikten mellan Ryssland och Georgien och uttalade fortsatt stöd för Europarådets handlingsplan. Ordförandeländerna i Europarådet respektive EU:s råd uppträdde tillsammans i den gemensamma dagen mot dödsstraff.

5.4 OSSE

De prioriterade områdena fyra samarbetsområden mellan Europarådet och OSSE är fortsatt människohandel, terrorism och mänskliga rättigheter, skydd av minoriteter samt tolerans- och diskrimineringsfrågor. Ett högnivåmöte i september mellan de svenska och finska ordförandena i Europarådet respektive OSSE, behandlade framför allt konflikten mellan Ryssland och Georgien och behovet av samarbete mellan de båda organisationerna, samt behovet av att utveckla samarbetet mellan de båda organisationerna inom de prioriterade områdena.

5.5 FN

Under det svenska ordförandeskapet utarbetades en resolution i generalförsamlingen (res. 63/14) om samarbetet med Europarådet. Resolutionen, som brukar antas vartannat år, tar upp en rad angelägna samarbetsområden såsom skydd av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, demokrati och rättsstatsprincipen, förebyggande av tortyr, bekämpande av människohandel, rasism och diskriminering, jämställdhet och rättigheter för personer tillhörande minoriteter. Det gick inte att få igenom ett omnämnande av dödsstraffets avskaffande i denna resolution, men Sverige framhöll att detta är en angelägen fråga inom ramen för det kommande samarbetet. Resolutionen antogs enhälligt och stöddes av 46 av Europarådets medlemsländer. Endast Ryssland avstod från att medverka som förslagsställa med hänvisning till avsnittet om MR-försvare.

6 Organisation och budget

6.1 Val av ny generalsekreterare

Mandatet för den nuvarande generalsekreteraren, Terry Davis, går ut sista augusti i år. I den rapport som Luxemburgs premiärminister Juncker utarbetade, i personlig kapacitet, på uppdrag av toppmötet i Warszawa föreslog han att generalsekreteraren i fortsättningen skulle väljas bland personer som tidigare hade tjänstgjort som stats- eller regeringschef. Det motiverades med att generalsekreteraren borde vara väl känd av sina motparter och att Europarådet därmed skulle komma mera på jämställd fot med EU. Vid ministermötet år 2007 togs ett beslut att ministerkommittén i fortsättningen skall nominera personer som uppfyller detta krav, eller som har innehaft en senior ministerpost, eller motsvarande status som är relevant för tjänsten.

Valprocessen inleddes under det svenska ordförandeskapet. Utrikesministern uppmanade i ett brev samtliga kolleger i ministerkommittén att nominera kvalificerade kandidater, och påminde därvid om beslutet om politiska kriterier som togs vid ministermötet i maj 2007. En tidtabell fastställdes.

Vid ansökningstidens utgång den 6 mars hade fyra regeringar föreslagit kandidater. Vid ministermötet den 12 maj 2009 antogs en resolution som nominerade två av kandidaterna. Enligt regelverket ska nu den parlamentariska församlingen att välja generalsekreterare bland dessa.

6.2 Budgeten

Beslut om budgetarna för 2009 fattades med konsensus i slutskedet av det svenska ordförandeskapet. Den ordinarie budgeten bygger på real nolltillväxt i medlemsstaternas bidrag. Detta kunde möjliggöras genom överföring av outnyttjade medel från tidigare år, och genom ett effektivitetsuttag på 2 procent i hela budgeten, inklusive bl.a. kommissarien för mänskliga rättigheter, domstolen och parlamentariska församlingen. Det skedde en omallokering i förhållande till tidigare diskuterade förslag för att han beredskap för bl.a. insatser i Georgien. Den ordinarie budgeten räknades upp med 1,99 procent som kompensation för inflationen och slutade på 205 miljoner euro. Den totala budgeten inkluderande också extra-ordinarie budget, pensioner och Europeiska ungdomsfonden ökade däremot med 4,86 % till 249,8 främst p.g.a. ökning av pensionskostnaderna. Därtill kommer den samlade budgeten för partsavtalen på 36,6 miljoner. Sveriges andel av bidragen till den ordinarie budgeten utgör 2,11 procent eller 4,327 miljoner. Det totala bidraget inklusive de partsavtal Sverige deltar i uppgår till 6,098 miljoner euro.

Bilaga: Förteckning över medlems- och kandidatländer samt observatörländer

Medlemsstater

Albanien	Malta
Andorra	Moldavien
Armenien	Monaco
Azerbajdzjan	Montenegro
Belgien	Nederländerna
Bosnien och Hercegovina	Norge
Bulgarien	Polen
Cypern	Portugal
Danmark	Rumänien
Estland	Ryska federationen
Finland	San Marino
Frankrike	Schweiz
Förenade Kungariket	Serbien
Georgien	Slovakien
Grekland	Slovenien
Irland	Spanien
Island	Sverige
Italien	Tjeckien
Kroatien	Turkiet
Lettland	Tyskland
Liechtenstein	Ukraina
Litauen	Ungern
Luxemburg	Österrike
Makedonien	

Länder som sökt inträde i Europarådet

Vitryssland

Observatörer

Amerikas förenta stater
Heliga Stolen
Kanada
Japan
Mexiko

Länder som har särskild gäststatus i parlamentariska församlingen

Israel

Vitryssland (gäststatusen suspenderad)

Utrikesdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 28 maj 2009.

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Odell, Ask, Husmark Pehrsson, Leijonborg, Torstensson, Carlgren, Hägglund, Borg, Malmström, Sabuni, Billström, Adelson Liljeroth, Tolgfors

Föredragande: statsrådet Tolgfors

Regeringen beslutar skrivelse 2008/09:196 Redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté m.m. under år 2008.